

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

po rozpoznaniu

sprawy S. S. oskarżonego z art. 190 § 1 k.k.

w Izbie Karnej

w dniu 15 marca 2023 roku

na posiedzeniu bez udziału stron, na podst. art. 539e § 1 k.p.k.

skargi obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 14 września 2022 roku, sygn.

akt VI Ka 545/22 uchylającego wyrok Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w

Katowicach sygn. akt IV K 165/21 z dnia 13 maja 2022 roku i przekazującego

sprawę do ponownego rozpoznania

na podst. art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił:

1. oddalić skargę;

2. obciążyć oskarżonego kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 maja 2022 roku, sygn. akt IV K 165/21 Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach uniewinnił oskarżonego S. S. od zarzucanego mu czynu z art. 190 § 1 k.k. Apelację od powyższego wyroku wywiódł prokurator. Zarzucając obrazę art. 7 k.p.k. oraz błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 14 września 2022 roku Sąd Okręgowy w Katowicach uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania.

Skargę na ten wyrok wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając mu:

1. naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez niezasadne uchylenie przez Sąd Okręgowy w Katowicach wyroku Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach z dnia 13 maja 2022 roku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, pomimo braku wykazania konieczności poczynienia oceny całokształtu dowodów, ich analizy oraz dokonania ustaleń faktycznych w sposób odmienny od Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach;
2. naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej,
a nie swobodnej oceny dowodów zgromadzonych w sprawie i oparcie rozstrzygnięcia na wybiórczo dokonanej analizie dowodów, prowadząc do braku nienależytego wykazania podstawy do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania;
3. naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez niezasadne uchylenie przez Sąd Okręgowy w Katowicach wyroku Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach z dnia 13 maja 2022 roku i brak wykazania, że w niniejszym postępowaniu zrealizowane zostały znamiona czynu zabronionego stypizowanego w art. 190 § 1 k.k., ograniczając się wyłącznie do negacji tez przedstawionych ww. wyroku sądu rejonowego, wykazując jedynie możliwość skazania przy ponownym rozpatrzeniu sprawy, naruszając tym samym regułę *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wywiedziona przez obrońcę skarga nie zawierała argumentacji mogącej skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku sądu *ad quem*.

Zgodnie z art. 539a § 1 k.p.k. nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego można wnieść wówczas, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym

naruszało treść art. 437 k.p.k. lub też gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednoznaczne brzmienie przepisu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości co do tego, że sąd odwoławczy może uchylić wyrok sądu I instancji jedynie gdy wykaze, iż w sprawie istnieje jeden z trzech wypadków:

1. dotychczasowe rozstrzygnięcie jest dotknięte jedną z wad określonych w art. 439 § 1 k.p.k.;
2. na przeszkodzie dokonania korekty orzeczenia pierwszoinstancyjnego stoi dyrektywa wynikająca z treści art. 454 k.p.k., co wymaga dokonania analizy istniejącego materiału i wykazania wad w rozumowaniu sądu *meriti*;
3. konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego w całości na nowo.

W każdej z tych sytuacji, sąd odwoławczy jest zobowiązany do wskazania, która z okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. stanowiła *in concreto* podstawę uchylenia wyroku sądu I instancji oraz przedstawić argumenty, które doprowadziły go do takiego wniosku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2019 roku, sygn. IV KS 3/19, Lex 2616241). Te okoliczności jednoznacznie wyznaczają zakres badania skargi przez Sąd Najwyższy, ograniczając przedmiot sprawy po myśli art. 539a § 1 k.p.k. do weryfikacji czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego.

W kontekście podniesionych przez obrońcę zarzutów należy wskazać, że – jak podkreśla się w orzecznictwie Sąd Najwyższego – w sytuacji gdy sąd odwoławczy uznaje za zasadny podniesiony w apelacji zarzut błędu w ustaleniach faktycznych,

a także dopatruje się niewyjaśnionych rozbieżności i sprzeczności w przeprowadzonych dowodach, które niezasadnie w jego przekonaniu doprowadziły do wydania wyroku uniewinniającego, nie jest zobowiązany do prowadzenia własnego postępowania dowodowego, zastępującego postępowanie pierwszoinstancyjne. Rolą sądu drugiej instancji jest natomiast rzetelne wykazanie nieprawidłowej (dowolnej) oceny dowodów. Realizacja tego zadania może oczywiście wymagać przeprowadzenia nowych dowodów lub zweryfikowania części już przeprowadzonych przez ich uzupełnienie przed sądem odwoławczym, ale czynności te nie są konieczne. Tym bardziej więc Sąd Najwyższy, jako organ

procesowy powołany w myśl przepisów rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego do rozpoznawania skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego, nie jest organem uprawnionym do dokonywania własnej oceny ani zasadności zarzutów podnoszonych w apelacjach stron, do których odnosi się ten zaskarżony wyrok, ani też do przeprowadzania analizy poprawności argumentacji zaprezentowanej w związku z tymi zarzutami przez sąd odwoławczy (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 sierpnia 2020 r., V KS 19/20, LEX nr 3127136). Skarga kierowana przeciwko wyrokowi odwoławczemu o charakterze kasatoryjnym nie może być traktowana jako surogat zwyczajnego środka odwoławczego czy stanowić wehikułu procesowego wykorzystywanego jako platforma dla podnoszenia innych zarzutów, niż nawiązujące do naruszenia przepisów wskazanych w art. 539a § 3 k.p.k. (postanowienie Sądu Najwyższego z 1 kwietnia 2022 r., I KS 7/22, LEX nr 3418416). Postępowanie zainicjowane skargą wniesioną w trybie art. 539a § 1 k.p.k. służy jedynie kontroli zaistnienia podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przedmiotem tego postępowania nie jest merytoryczne badanie prawidłowości przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień zarzucanych w apelacji, jak również zasadności uchybień stwierdzonych przez sąd odwoławczy (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2022 r., II KS 29/21, LEX nr 3314955). Sąd skargowy nie został upoważniony do kontroli oceny poszczególnych dowodów w płaszczyźnie odpowiedzialności karnej oskarżonego, przeprowadzonej w wyroku sądu odwoławczego, bowiem skarga na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego nie służy weryfikacji oceny dowodów dokonanej w II instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2021 r., IV KS 59/21, LEX nr 3315443). Reasumując zatem, kognicja Sądu Najwyższego w postępowaniu skargowym ogranicza się do badania podstaw określonych w art. 539a § 3 k.p.k., nie wchodzi w jej zakres kolejna instancyjna ocena sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2021 r., IV KS 28/21, LEX nr 3325821).

W przedmiotowej skardze skarżący niesłusznie starał się przekonać, iż na gruncie analizowanej sprawy nie zaistniały podstawy do uchylenia wyroku sądu I instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Na tym tle obrońca próbował przeforsować pogląd, że sąd okręgowy nie wykazał konieczności

poczynienia oceny całokształtu dowodów, ich analizy oraz dokonania ustaleń faktycznych w sposób odmienny od sądu I instancji (zarzut 1). Powyższe twierdzenia korelowały z kolejnym eksponowanym w skardze zarzutem jakoby sąd odwoławczy nie dowiódł, że w niniejszej sprawie zrealizowane zostały znamiona czynu zabronionego z art. 190 § 1 k.k., ograniczając się jednak wyłącznie do negacji tez przedstawionych w wyroku sądu rejonowego. Lektura powyższych zarzutów wskazuje, iż zostały one osadzone na przekonaniu skarżącego o braku zrealizowania przesłanki wynikającej z art. 454 § 1 k.p.k., która to faktycznie była podstawą uchylenia wyroku sądu I instancji. W kontekście tym wskazać trzeba, że kontrola skargowa obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, że sąd odwoławczy „nie może skazać oskarżonego”. Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania. Kontrola skargowa powinna zatem dotyczyć tego czy z powodu stwierdzonych przez sąd odwoławczy uchybień, o których mowa w art. 438 k.p.k., pierwszoinstancyjny przewód sądowy powinien zostać powtórzony (uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 roku,

sygn.

I KZP 13/17, OSNKW 2018/3/23). W realiach analizowanej sprawy trafność przyjętej podstawy uchylenia wyroku sądu I instancji, tj. ograniczenie wynikające z treści art. 454 § 1 k.p.k., nie budzi wątpliwości. W uzasadnieniu kwestionowanego wyroku sądu II instancji wskazano obszernie i prawidłowo powody, dla których uchylenie wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania było konieczne. Sąd *ad quem*, dokonując oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie przez pryzmat podniesionych w apelacji oskarżyciela publicznego zarzutów tj. obrazy art. 7 k.p.k. i błędu w ustaleniach faktycznych doszedł do odmiennych niż sąd rejonowy konkluzji. Sąd odwoławczy nie zaaprobował oceny dowodów dokonanej przez sąd I instancji w części prowadzącej do uniewinnienia oskarżonego, uznając ją za poczynioną z obrazą art. 7 k.p.k., szczegółowo wykazując przy tym powody uznania dokonanej przez sąd I instancji oceny za błędną. Dokonując samodzielnie takiej oceny nie podzielił ustaleń sądu *a quo* jakoby zebrane w sprawie dowody nie

potwierdzały sprawstwa oskarżonego, oceniając to ustalenie za dowolne. W konkluzji sąd odwoławczy wprost wskazał, że zaistniałe okoliczności jednoznacznie potwierdzają, że wszystkie znamiona czynu zabronionego zarzucanego oskarżonemu S. S. zostały przez niego wypełnione. To zaś z kolei, z uwagi na zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k., niewątpliwie rodzić musiało potrzebę ponownego wypowiedzenia się w tej kwestii przez sąd I instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 roku, sygn. IV KS 8/18, Lex 2499852; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2020 roku, sygn. V KS 10/20, Lex 3153443).

W równie oczywisty sposób skuteczności odmówić należy drugiemu z zarzutów wyeksponowanych w skardze. Sprowadza się on bowiem do próby przeforsowania kolejnej kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku, a ta w postępowaniu w przedmiocie skargi na wyrok sądu odwoławczego jest wszak wykluczona.

W konsekwencji stwierdzić należy, że w realiach niniejszej sprawy sąd okręgowy, działając jako sąd II instancji, nie miał możliwości wydania innego orzeczenia niż kasatoryjne, skoro na przeszkodzie skazania oskarżonego stał zakaz sformułowany w art. 454 § 1 k.p.k. Wbrew opinii skarżącego, rozstrzygnięcie sądu odwoławczego mieściło się w granicach jego kompetencji, wyznaczonych obowiązkiem przeprowadzenia rzetelnej kontroli instancyjnej i zostało należycie umotywowane.

Procedowanie Sądu Okręgowego w Katowicach było prawidłowe, a skarżący nie wykazał w żadnej mierze prawdopodobieństwa zaistnienia podnoszonych zarzutów. Wobec powyższego orzeczono jak na wstępie, obciążając oskarżonego kosztami postępowania skargowego.

ał

